

Keskustelutilaisuus 9.2.2021

Palveluntuottajajärjestöt ja Kela

Asialista 9.2.2021

- Monikanavarahoituksen purkamista koskeva selvitystyö
- Katsaus rekisteröitymismenettelyn käynnistymiseen
- Palaute kyselystä etäkuntoutuksen laajentamista koskien
- Palveluntuottajan oikeus saada tieto asiakkaan vireillä olevasta etuusasiasta
- Sähköinen laskutus
- Vaativa lääkinällinen kuntoutus – terapiat
- Ammatillinen kuntoutus – työkokeilutilat
- Tarjouksen hylkääminen hinnan perusteella

Monikanavarahoituksen purkaminen

- STM on asettanut monikanavarahoituksen purkamista pohjustavat valmisteluryhmät, jotka tekevät valmistelutyötä myöhemmin käynnistettävän parlamentaarisen valmistelun tueksi
- Toimikausi ajalla 15.11.2020-31.3.2021. Työryhmä antaa selvityksensä 30.3.2021
- Vaihtoehtoisina tapoina on huomioitava ainakin seuraavat:
  - a) vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ja/tai kuntoutuspsykoterapian säilyttäminen Kelan lakisääteisen järjestämisvelvollisuuden piirissä;
  - b) vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ja/tai kuntoutuspsykoterapian säilyttäminen Kelan lakisääteisen järjestämisvelvollisuuden piirissä siten, että sote-maakunnat osallistuisivat palvelujen rahoitukseen; sekä
  - c) vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ja/tai kuntoutuspsykoterapian siirtäminen sote-maakuntien järjestämis- ja rahoitusvastuulle.

Kuntoutuksen monikanavarahoituksen purkamisen valmisteluryhmä

- Valmisteluryhmä laatii arvion ehdotettujen rahoitusmallien vaikutuksista eri asiakasryhmien kuntoutuspalveluihin.
- Juridisen selvitystyön mukaan Kelan palveluissa olisi säilytettävä muutoksenhakuoikeus hyvinvointialueen palveluna. Tällöin hyvinvointialueen vastuulla olevissa palveluissa olisi erilainen muutoksenhaku riippuen palvelun sisällöstä.
- Sairaanhoidopiirien kuntoutustoimenpiteistä tai kustannuksista ei ole saatavissa ajantasaista ja luotettavaa tietoa erilaisten kirjauskäytäntöjen vuoksi.
- Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen kokonaisuutta ei käsitellä osana monikanavarahoituksen purkamista.

Kelan näkökulmia monikanavarahoituksen purkamiseen

- Kelan osaaminen palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä tulisi hyödyntää myös jatkossa.
- Rahoituksen siirtämistä koskevan valmistelutyön lisäksi tulisi valmistella toimiva vaihtoehto Kelan ja Sote-alueiden yhteiseksi kuntoutuksen järjestämismalliksi vaativassa lääkinnällisessä kuntoutuksessa ja kuntoutuspsykoterapiassa.
- Sote-alueiden järjestämisvastuuta arvioitaessa tulee ottaa huomioon hallinnolliset järjestelyt, joita järjestämisvastuun siirtämiseen liittyy. Palvelujen suunnitteluun, hankintaan ja sopimusten hallintaan liittyvä erityisosaaminen, on Kelassa keskitetty ja organisoitu tehokkaasti.

Rekisteröitymismenettelyn kokeilu on käynnistynyt

- Palveluntuottajien rekisteröityminen Oma väylä-kuntoutuksen osalta alkoi 4.1. ja aikuisen sydänkuntoutuskurssin osalta 1.2.
- Vakuutuspiirit voivat tehdä asiakkaille kuntoutuspäätöksiä molempiin palveluihin 1.3. alkaen, kuntoutuspalvelujen toteutus voi alkaa 1.4.
- Kokeiluun liittyvä uusi palveluntuottajahaku otetaan käyttöön huhtikuussa
- Kokeilua ja kokeilun piiriin kuuluvia kuntoutuspalveluja koskevat Kelan verkkosivut (kela.fi/kuntoutuspalvelut-rekisteroityminen) on julkaistu joulukuussa
- Rekisteröitymismenettelyyn liittyviä kysymyksiä voi lähettää sähköpostiosoitteeseen kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

Ensivaiheen kokemuksia

- Uuden järjestelmän käyttöönotto on sujunut hyvin
- Rekisteröitymisiä on tehty vilkkaasti, alueellinen jakautuminen on hyvä
- Ensimmäiset rekisteröitymistä koskevat päätökset on tehty
- Oma väylä -kuntoutuksen osalta eniten kysymyksiä ovat herättäneet henkilöstöä, koulutusta ja tiloja koskevat edellytykset
  - Kaikkien rekisteröitymisehtojen tulee täytyä jo rekisteröitymishetkellä
- Kokeilun kuluessa (2021-2022) toteutuksen sujumisen, saadun palautteen ja tutkimustulosten perusteella arvioidaan menettelyn mahdollinen jatkaminen ja laajentaminen

Palveluiden laadun varmistus

- Kela seuraa rekisteröitymismenettelyn piiriin kuuluvien palveluiden toteutusta kuten muitakin kuntoutuspalveluita
- Palvelukuvaus määrittää reunaehdot toiminnan toteutukselle ja laadulle
- Rekisteröitymisen hyväksyminen edellyttää, että palveluntuottaja täyttää kaikki rekisteröitymisehdot
- Kela on varannut mahdollisuuden pyytää lisäselvityksiä ennen rekisteröitymispäätöksen tekemistä
- Palveluntuottajat voivat lähettää rekisteröitymiseen ja palvelun toteuttamiseen liittyviä tarkentavia kysymyksiä sähköpostilaatikkoon
- Uusi asiakaskysely tulee osaltaan tukemaan laadun varmistusta

Palveluntuottajajärjestöjen vastaukset Kelan tiedusteluun etäkuntoutuksen laajentamisesta koronatilanteessa

- **Terapiapalvelut**
- terapioissa etäkuntoutukseen siirrytty laajasti niissä palveluissa kuin se on ollut mahdollista
- osa asiakkaista motivoituneita etäkuntoutukseen, osa ei
- haasteena nähtiin se, miten etäkuntoutus soveltuu ryhmäterapioihin (mm. vertaistuki, toteutus käytännössä)
- etäkuntoutuksen tulee olla vaihtoehto kasvokkain toteutettujen tapaamisten rinnalla, soveltuu parhaiten mm. erilaisiin palavereihin ja ohjaustilanteisiin

Palveluntuottajajärjestöjen vastaukset etäkuntoutuksen laajentamisesta koronatilanteessa

- **Moniammatilliset kuntoutuspalvelut**
- alustavaa valmiutta etäkuntoutukseen on olemassa (laitteet, henkilökunnan koulutus, aikaisempi kokemus), mutta nopea siirtyminen etäkuntoutukseen laajamittaisesti ei ole mahdollista
  - kuntoutuksen sisältö suunniteltava etäkuntoutukseen soveltuvaksi
  - Tarvitaan lisää osaamista, välineistöä ja etäkuntoutuksen toteutuksen sisältöjä/alustoja koskevaa työtä
  - Etäkuntoutuksen toteutukseen siirtyminen on kalliimpaa kuin kasvokkain toteutettu kuntoutus – kustannusten korvaaminen kesken sopimuskauden
  - soveltuu osaan ammatillista kuntoutusta tai osaksi kasvokkain toteutettua (esim. asiantuntijatapaamiset)

Palveluntuottajajärjestöjen vastaukset etäkuntoutuksen laajentamisesta koronatilanteessa

- Vastausten perusteella ei ole juurikaan mahdollisuutta siirtyä tällä aikataululla koronatilanteessa nykyistä laajemmin etäkuntoutukseen
- Mahdolliset esitykset etäkuntoutuksen laajentamisesta ratkaistaan edelleen palveluittain ja niistä tiedotetaan palveluntuottajia
- Eväät tulevaisuuteen:
  - erityisesti etua nähtiin hybridimalleissa, joissa etäkuntoutus on osa toteutusta
  - Etäkuntoutusvaihtoehdon rinnalla tulisi säilyä myös mahdollisuus kasvokkain toteutuvaan kuntoutukseen
  - yhteistä keskustelua tarvitaan edelleen (vain osa palveluntuottajista mukana kehitystyössä, etäkuntoutus kaikkienensa muuttuu nopeasti)
  - etäkuntoutus toteutettava vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla (mm. tietoturvallisuus, asiakkaan kokemukset, välineistö)

Palveluntuottajan oikeus saada tieto asiakkaan vireillä olevasta etuusasiasta

- Kelalla on oikeus luovuttaa salassa pidettäviä tietoja, kun oikeudesta on säädetty laissa tai asiakas on antanut tietojen luovutukselle suostumuksensa
- Kela on julkaissut 15.1.2021 seuraavan tiedotteen:
  - Palveluntuottaja voi kysyä asiakkaansa kuntoutusasioista, jos hänellä on siihen valtuutus.
  - Kela ei voi antaa tietoja asiakkaidensa vireillä olevista etuus- tai kuntoutusasioista palveluntuottajille tai heidän edustajilleen. Palveluntuottaja saa tiedon myönnetystä kuntoutuksesta maksusitoumuksen kautta. Kielteisestä kuntoutuspäätöksestä ei mene tietoa palveluntuottajalle. Asiakas voi halutessaan antaa palveluntuottajan nimeämälle edustajalle, esimerkiksi omalle fysioterapeutilleen yksilöidyn valtakirjan, jolla asiakas antaa luvan tietojen saamiseksi häntä koskevissa kuntoutusasioissa. Valtakirjan voi tehdä täyttämällä lomakkeen Valtakirja asioiden hoitamista varten Kelassa (VAL3). Valtakirjan voi tehdä myös vapaamuotoisesti.
  - Asianosaisen itsensä on annettava tieto hylkäävästä päätöksestä palveluntuottajalle, jos haluaa niin tehdä.

Kuntoutuskustannusten laskuttaminen – tietosuoja

- Kelalta on tiedusteltu voisiko kuntoutuksen laskuissa jatkossa käyttää asiakkaan tunnistetietojen sijaan esim. maksusitoumuksen numeroa - menettely parantaisi asiakkaiden tietosuojaa
  - Tietosuojalain 29 §:n sallii henkilötunnuksen käsittelyn, jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Kela järjestää kuntoutusta kuntoutuslain perusteella. Kuntoutuspäätöksen tekeminen edellyttää asiakkaan yksilöintiä henkilötunnuksella. Kuntoutuskustannukset laskutetaan ja maksetaan asiakaskohtaisesti kuntoutuspäätökseen perustuen. Tämä edellyttää myös laskutuksessa asiakkaan yksilöimistä samalla tavalla kuin päätöstä annettaessa.

Sähköinen laskutus

- Kela hankkii kuntoutuksen sähköisen tilityksen välitysjärjestelmän toimittajan kilpailutuksen kautta. Hankinta käynnistettiin viime syksynä, mutta se jouduttiin keskeyttämään viime vuoden lopussa väliaikaisesti siitä syystä, että hankinnalle varattu budjetti ja mahdollisten toimittajien tekemät tarjoukset eivät kohdanneet toisiaan. Kelan tekemän hankintaesityksen vaatimuksia tarkistettiin ja tarkennettiin uudestaan tämän vuoden alussa, ja nyt hankinta on taas uudelleen käynnissä.
- Tavoite on, että välitysjärjestelmän toimittamista koskeva sopimus on allekirjoitettu maalis – huhtikuussa, ja valmis välitysjärjestelmä on käytössä vuoden 2022 alussa.

Sähköinen laskutus

- Hankinnalla mahdollistetaan Kelan kuntoutuksen sähköinen tilitysmenettely niin, että käyttäjä voi lähettää hankittavan käyttöliittymän kautta kuntoutuksen toteuttamista koskevat laskutus- ja tilitystiedot sähköisesti Kelaan. Käyttöliittymän lisäksi palveluntuottajan tulee pystyä lähettämään samat tiedot sähköisesti Kelaan myös omasta tilitysten käsittelyjärjestelmästäan kilpailutuksessa hankittavan WS-rajapinnan myötä.
- Hankittava välitysjärjestelmä on tarkoitus toteuttaa niin, että tilityksissä käytettävät henkilötunnukset korvataan ID-numeroilla, joka vahvistaa tietosuoja ja minimoi mahdolliset tietosuojariskit.

Vaativa lääkinällinen kuntoutus - terapiat

- Kela on julkaissut tiedotteen vaativan terapioiden kilpailutukseen liittyen
- Ryhmäterapiat kilpailutetaan vuonna 2021 (sopimuksien optiovuotta 2022 ei käytetä)
- Yksilöterapiat ja perheterapia kilpailutetaan vuonna 2022 (sopimuksissa käytetään optiovuosi 2022)
- Tiedote on tutustuttavissa Kelan [verkkosivuilla](#)

Vaativa lääkinällinen kuntoutus

- Kelalta on kysytty allasterapian vaihtamisesta yksilöterapiaksi uimahallien ollessa suljettuna
- Kuntoutus pohjautuu kuntoutussuunnitelmaan
  - käyttämättömiä allasterapiakertoja voidaan muuttaa yksilöfysioterapiäkäynneiksi kuntoutussuunnitelman päivittämisen kautta
  - terapiota on mahdollista jaksottaa, tiivistää, tauottaa

Vaativa lääkinällinen kuntoutus

- Kelalta on kysytty ratsastusterapian toteuttamista etäterapiana
- Kela ei järjestä ratsastusterapiaa ja allasterapiaa etänä asiakkaan turvallisuusnäkökulma huomioiden.
  - Etäratsastusterapiasta ei ole näyttöä
- Koronatilanteen vuoksi estyneet lähiterapiat voidaan toteuttaa etäterapiana, jos asiakkaan kuntoutus sitä vaatii ja se on tavoitteiden saavuttamisen kannalta välttämätöntä. Tämä tulee olla terapeutin ja asiakkaan yhdessä määrittelemää ja sopimaa.

Vaativa lääkinällinen kuntoutus

- On kysytty mahdollisuutta toteuttaa arkikäynti terapeutin vastaanotolla
- Arkiverkostokäynti toimii pohjana sille, että asiakkaan arki, arkiympäristö ja mahdollisesti myös lähitoimijat tulevat tutuksi terapeutille ja terapeutti pystyy tämän avulla suunnittelemaan terapiaa asiakkaan arjen lähtökohdista ja asiakkaan arkeen linkittyen. Olemme mahdollistaneet arkiverkostokäynnin toteuttamisen myös etänä.
- Terapeutin vastaanotto ei ole asiakkaan arjen toimintaympäristö. Vanhemmat voivat osallistua vastaanotolla tapahtuviin asiakkaan terapiakäynteihin, joihin voi sisältyä myös esimerkiksi GAS-tavoitteiden sopimista.

Vaativa lääkinällinen kuntoutus

- **Ehdotus:** Tietyissä tilanteissa asiakkailla olisi mahdollisuus pyytää vaativan lääkinällisen kuntoutuksen päätös ilman kuntoutuksen palveluntuottajan valintaa. Tällöin päätös palveluntuottajasta tehtäisiin erikseen vasta kuntoutuspäätöksen jälkeen.
- Kuntoutusta palveluntuottaja ei voi aloittaa ilman päätöstä ja vasta päätös antaa asianomaisaseman. Päätös toimii maksusitoumuksena.
  - Asiakirjat lähetetään päätöksen mukana vain nimetyille palveluntuottajalle.
  - Palveluntuottajan nimeäminen päätöksessä varmistaa asiakkaan ohjautuvuuden sopimuspalveluntuottajalle.
  - Päätöksen tekeminen kahteen kertaan viivästyttää asiakkaan terapian aloittamista, on myös resurssikysymys

Ammatillinen kuntoutus: Painotetaanko Kelan TEAK:ssa ja TAITO-kuntoutuksessa aiempaan enemmän palveluntuottajan työkokeilutiloissa tapahtuvaa työharjoittelua suhteessa ulkopuolisiin työharjoittelupaikkoihin?

- Ammatillisen kuntoutuksen tavoitteena on asiakkaan terveydentilaan
  - sopivassa työssä jatkaminen
  - sopivaan työhön palaaminen tai
  - sopivaan työhön siirtyminen.

Vastaus: TEAK (työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus)

- Asiakkaalle etsitään aina ensisijaisesti työharjoittelupaikka ulkopuolisesta työpaikasta eli avoimilta työmarkkinoilta
  - Palveluntuottajan työkokeilutiloissa toteutuva työharjoittelu voi tulla kyseeseen asiakkaan yksilöllisen tilanteen ja tarpeen mukaan ja on kestoaltaan rajattu.
- Ulkopuolisen työpaikan merkitystä on haluttu korostaa aiempaa enemmän ja sen vuoksi palvelukuvauksessa on tarkemmin määritelty ne työpaikat, jotka hyväksytään ulkopuolisiksi työharjoittelupaikoiksi.

Vastaus: Taito-kuntoutus

- Asiakkaalle etsitään aina ensisijaisesti työharjoittelupaikka ulkopuolisesta työpaikasta eli avoimilta työmarkkinoilta.
- Palvelukuvauksen linjauksiin ei ole tulossa muutoksia. Palveluntuottajan työkokeilutiloissa toteutuva työharjoittelu voi tulla kyseeseen asiakkaan yksilöllisen tilanteen ja tarpeen mukaan ja on kestoaltaan rajattu.

Tarjouksen hylkääminen hinnan perusteella

Liian halpa hinta

- Hankintalain 96 §

Hankintayksikkö voi hylätä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan tai kustannuksiltaan poikkeuksellisen alhaisen tarjouksen, jos tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä tarjottujen hintojen tai kustannusten alhaista tasoa.

→ Kela pyytää aina tarjoajalta selvityksen, jonka perusteella asia päätetään

Tarjouksen hylkääminen hinnan perusteella

Liian kallis hinta

- Kela voi olla hyväksymättä tarjousta liian korkean hinnan vuoksi. Näin voi tapahtua, jos yhden tai useamman tarjoajan tarjous on selvästi kalliimpi kuin muut tarjoukset. Tarjous voidaan hylätä, jos valittavan tarjoajan hinnan vertailupisteet ovat 30 tai vähemmän.
  - ➔ KKRL 14 §: kuntoutuksesta aiheutuneiden kustannusten tulee olla tarpeellisia ja kohtuullisia.

Seuraava keskustelutilaisuus

- Seuraava tilaisuus on **11.5.2021 klo 14-15.30**
- Ehdotukset keskusteltavista aiheista pyydetään toimittamaan **viimeistään maanantaina 26.4.2021** osoitteeseen anne.myllyaho@kela.fi

Kiitos

Kela|Fpa®